kisdobos

1987. JANUÁR

Munkácsy Mihály

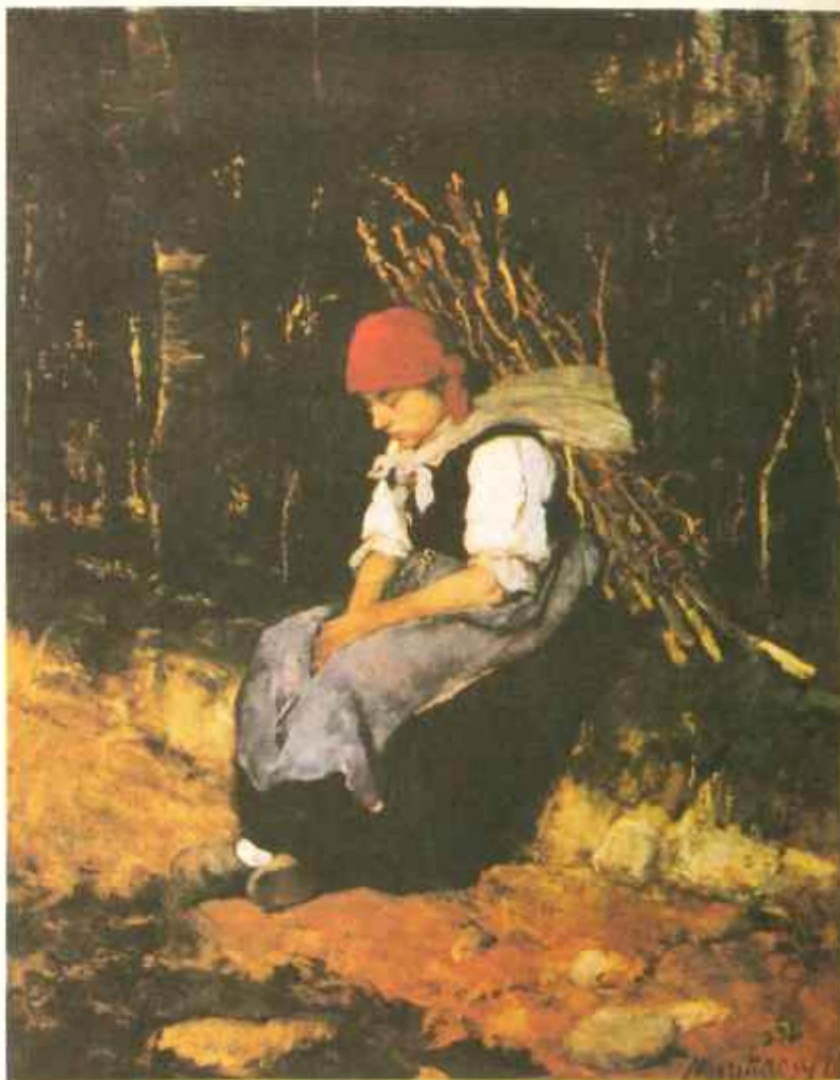
Munkácsy Mihály, a magyar festőművészet egyik legkiemelkedőbb alakja, 1844-ben született Munkácson. Hat esztendős korára elvesztette szüleit. Az árva kisfiú Békéscsabára került nagybátyjához, aki tizenegy éves korában asztalosinasnak adta egy durva, gonosz lelkű asztaloshoz.

„Bútorokkal megrakott talicskákat toltam, és a fejem tetején nehéz asztalokat cipeltem, amelyek majd agyonnyomtak. Télen és nyáron át, sárban és porban, harmincfokos hidegben és harmincfokos melegben egyaránt. Amit legjobban szerettem volna: az asztalosmunkát, ahhoz alig jutottam. Valóságos ünnep volt, ha megengedték, hogy a legegyszerűbb parasztbútort elkészítsem. Gyalultam a deszkákat, és a fehér deszkák csábítottak! Nem tudtam ellentállni a kísértésnek és telerajzoltam a deszkákat különböző alakokkal. . ." — írta később.

Alig múlt tizennégy éves, amikor asztaloslegényként a szó szoros értelmében éhbérért kellett dolgoznia. Egy vándorfestő ismerte fel tehetségét és tanítani kezdte. Budapesten, majd Bécsben, Düsseldorfban, végül Párizsban tanult. Rengeteg küszködés, kitartó tanulás után lett világhírű festőművész.

Képein a gyermek- és ifjúéveiben megismert szegény, sorsüldözött, gondoktól gyötört emberek életét festette meg. Leghíresebbek: az Ásító inas, a Siralomház, a Tépéscsinálók, a Köpülő asszony, az Éjjeli csavargók és a Rőzsehordó nő. 1950-ben díjat alapítottak tiszteletére, mellyel legkiválóbb festőinket, szobrászainkat és grafikusainkat tüntetik ki.

KISDOBOS KÉPTÁR



Munkácsy Mihály: Rőzsehordó nő

Fotó: Hasznos Zoltán

Kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetsége lapja a 6—10 éveseknek. XXXVI. évf., 1. sz. Főszerkesztő: **Jani Gabriella.** Kiadja: az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat. Felelős kiadó: **dr. Petrus György.** Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16. 1374, telefon: 116-660. Készült a Kossuth Nyomdában 86.0730. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató. Index: 25442. HU ISSN 0450-3287.

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, Budapest, Postafiók 100, 1502, telefon: 660-162. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest V., József nádor tér 1. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Megjelenik évenként tíz alkalommal. Előfizetési díj egy évre 60 Ft. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címlapon kétegyházi szőttes, Karasz Lajos felvétele.

Nagy László versei

Kiscsikó-sirató

Fehér volt az anyád, te meg fekete,
anyádat elásták, de te nem tudtad,
lefeküdtem melléd, simogattalak,
sajnáltalak téged, bársony-kiscsikó,
puha volt a füled, mint a kisnyúlé,
nyakadon a csengő piros szalagon,
de te nem csengettél, bársony-kiscsikó,
szívedet hallgattam, alig dobogott,
tartottam orrodhoz gyenge tollpihét,
tollpihén a lelked alig remegett,
sirattalak téged, bársony-kiscsikó,
nem kellett már neked a dudlis üveg,
inkább földhöz verted halántékodat,
tejfoggal haraptad piros nyelvedet,
siratlak, siratlak, bársony-kiscsikó,
bőrödet lehúzták, szárítják napon,
sírodat megásták a meggyfák alá,
gyönge a te csontod, mint a babáké,
a hajnali harmat széjjel őröli,
bőrödből csinálnak fekete sipkát,
drága bőrtarisznyát borosüvegnek,
siratlak, siratlak, bársony-kiscsikó,
a gyenge lucernát nyulak csipkedik,
ott ficánkolsz te a csillagok között,
onnan megrugdosod az én szívemet,
minden reményünket befödi a hó,
siratlak, siratlak, bársony-kiscsikó.

Kiss Ilona rajza

Hazafelé hajnalban

Gőzösöm trüsszögve elszaladt,
látom még: a sok kis csillagot
szórja a gyöpre, de engemet
füstjébe csavarva itt hagyott.

Más világba léptem s komolyan,
fényes fű uszítja talpamat.
Nem lehetek hajnali vonat,
de fölsípolom a falvakat.

Üdvözlöm a magas tengerit,
zöldzománcos kardja mosolyog,
rám ragyognak sárga hímporos
címeréből édes harmatok.

Már világosodik hirtelen,
tekintetem vígan kapkodom,
fecskeként a gazdag földeket
bársony-szárnnyal végigcsapkodom.

Még otthon telítik gyomrukat
rokkant térdű lovak, tehenek,
s itt vasállat tűnik szemembe,
olajos forgóval közeleg.

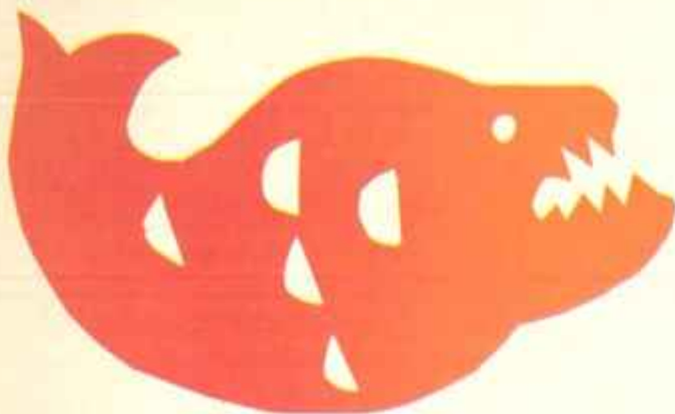
Ruganyos nyeregben ember ül,
úgy vontat gémnyakú ekéket,
vérig sérti a talajt, amit
századokon át csak becéztek.

Majd munkába állok magam is,
világ, én kimondom álmaid,
ajkam a vas-nehéz szavaktól
feszüljön, dübögjön, mint a híd.



Nagy László költőtársával, Zelk Zoltánnal együtt 1952 áprilisától fél évtizeden át azon fáradozott, hogy a 6—10 éves gyerekeknek — akiknek azelőtt semmilyen saját újságjuk nem volt — minél színesebb, tartalmasabb olvasnivalót adjon a kezébe. A Kisdobos áprilisban ünnepli harmincötödik születésnapját. Ez alkalomból köszöntjük a költőt, mint a lap egyik alapítóját.

Farsang a víz alatt





Pécsett, a Szabó István Úttörőházban a legutóbbi farsang tájékán igen érdekes, többféle játékból és ügyességi foglalkozásból összetett farsangolásra gyűltek össze a gyerekek néhány alkalommal. Jöttek kicsik, nagyok, ügyes kezűek, dalt, zenét, bábozást kedvelők — valamennyien egyformán játszani akartak.

A foglalkozásokat **Takács Józsefné** *szervezés vezette.*

A foglalkozást azzal kezdem, hogy „Víz alatti farsang"-ra hívom a pajtásokat. Megbeszéljük, „kik" élnek a víz alatt: halak, rákok, növények stb.

A víz alatti birodalomban király uralkodik. A gyerekek közül választunk királyt. A birodalom városainak nevét is megbeszéljük: Békadűlő, Csikófalva, Rákváros. A játék résztvevői eldöntik, melyik város lakói lesznek. Azután készülődnek a király köszöntésére. Kezdődik a munka.

Békadűlő lakosságának egy része kartonból kis zöld békákat készít. A többiek színes papírból hajtogatnak békákat. A szükséges kellékek: zöld karton, színes papír, olló. A gyerekek a figurákat a kezükre és ruhájukra erősítik. Majd béka-fogóval köszöntik a királyt:

„Béka, béka, brekeke,
megfognál, ha lehetne!"

Csikófalva népe árnybábokat készít: halakat, rákokat, csigákat. Olyanokat vagy hasonlókat, esetleg egészen másféléket, mint a képeken láthatók. Mielőtt munkához látnának, fotókartont, színes papírt, krepp-papírt, hurkapálcát, ragasztót és ollót készítenek kezük ügyébe. Végül nem feledkeznek el a diavetítőről sem. Ez a paraván megvilágításához kell.

A bábok elkészítése után ugyanis bemutató — azaz inkább bemutatkozás — következik: felvonulnak a lakók. A Csillagok háborúja című film zenéje remek aláfestés!

Rákváros lakói azt a termet veszik gondjaikba, amelyben a királyt köszönti a birodalom népe. A játékos farsangolók állatokat, növényeket rajzolnak és festenek. Munkájuk a terem díszítéséhez kell. Közben ők találják ki és el is készítik a király öltözékét.

Amikor minden és mindenki elkészült, a víz alatti birodalom lakói köszöntik a királyt.

A király illendően fogadja az üdvözlést. Megköszöni a szívességet és meghívja a vízi városok lakóit a „Halnapi vásárra". Ez újabb játék a javából, ha jól előkészítjük. Nálunk ezt a szakkör ifivezetői vállalták. A vásári forgatag irányítását is ők végzik. Lehet

célba lőni vízipisztollyal, mozgó papírhajókra,

dugóhalat kifogni horgászbottal,

harcsabajszot fonni (hármas fonással).

Akik a vásárban megfordulnak, egy-egy halpénzt kapnak emlékül.

Hangulatos, ha az egész játék idején szól a zene. Händel Vízi zenéjét javaslom.

Akinek megtetszett a játék, még idejében megteheti az előkészületeket. Aztán indulhat a víz alá — farsangolni. Akár úgy, ahogy a pécsi úttörőházban tették, akár másképp; más városokba, más lakossággal. A birodalomnak lehet császára, köztársasági elnöke is király helyett. A lényeg: sok-sok eredeti ötlet érvényesüljön, s a játék kedvéért összesereglett gyerekek közül senki se unatkozzék.

Fábián Imre

Kukucskáék

Nagyapámék udvarán a kút mellett állott egy öreg körtefa. Édes, zamatos aratási körtéért de sokszor vertem az alsó ágait karóval, mert másképp nem értem fel. Bár ne tettem volna, mert nemcsak öreg, beteg is volt már szegény fa. No, ezzel a körtefával kezdődik a mai mesém.

Úgy február derekán járhattunk, amikor a hó, mint kiterített bunda, foltokban tarkállott a háztetőn. Reggel, ahogy kiléptem a házból, a szemem a körtefán akadt meg.

— Tata, gyere tata — fordultam vissza —, pápaszemes tyúkok ülnek a körtefán!

— Ki se engedtem még a tyúkokat az ólból — hitetlenkedett nagyanyám, mert ő is meghallotta a kiáltásomat.

Azok a valamik pedig ott voltak, ott ültek a fán. Mutogattam a kezemmel belemelegedve:

— Ott is, ott is van egy!

Nagyapám hangosan számolni kezdte:

— Kettő, három, öt... — csettintett a nyelvével! — Ezek éppen kilencen vannak!

De nem pápaszemes tyúkok voltak, hanem baglyok.

— Mit akarnak ott a fán? — kérdeztem nagyapámtól.

— Alusznak. Éjjel kódorognak, nappal alusznak...

— Nem alusznak, kukucskálnak — ellenkeztem. — Látom, hogy hunyorítanak a szemükkel.

— Biztosan téged kukucskálnak — nézett erősen rám nagyapám.

— Aztán mit látnak rajtam? — ijedtem meg.

— Honnan tudhatnám én azt — így nagyapám. — Lehet, hogy nem is téged kukucskálnak, hanem a bicskámat keresik.

Hajaj, a bicskát, a nagyapám gyöngyházveretes bicskáját! A bicskát, ami szőrén-szálán eltűnt. Azaz dehogy is tűnt, nekem tetszett meg, s beledugtam a zsebembe. Ezért kereste hiába tegnap egész este nagyapám is, nagyanyám is.

— No, ezek a baglyok még kikukucskálják a titkot, s elmondják nagyapámnak. Jobb lesz — gondoltam —, ha visszateszem a fiókba.

Úgy is lett, a bicska visszavándorolt a kanalas fiókba, a baglyok meg egész nap kedvükre aludtak.

Másnap reggel mondom nagyapámnak:

— Volt bagoly, nincs bagoly. Ahogy jöttek, elszálltak!

— Amit ki akartak kukucskálni, kikukucskálták és továbbmentek — nyomott egy barackot a fejemre nagyapám.

Akkor vettem észre, hogy a reggelinél a szalonnát már a gyöngyházveretes bicskával szeleteli nagyapám.

Így történt. Ha nem hiszed, a szőlőskerti pajták padlásán keresd fel a kukucskáló baglyokat, s faggasd ki őket!

Bemutatjuk

Váradi Hédi színművészt



Kedves Hédi néni!
Nekem nagyon tet-
szett a műsora és
nagyon szeret-
ném ha máskor
is eljönne.



A Nemzeti Színház művésznőjének élete, pályája csupa-csupa siker. Kapott Jászai-díjat, elnyerte az Érdemes Művész címet, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze címmel is megjutalmazták és Kossuth-díjat is kapott. Ünnepelte a közönség, ünnepelték az újságok. Mégsem ismerte mindenki, hiszen a színházak esti előadásainak nézőterét felnőttek töltik meg, és a sok-sok képes újság meg napilap olvasói is jórészt felnőttek. A gyerekek sokáig úgy szerették Váradi Hédit, hogy tán nem is tudták: ő az. Csak a hangjával találkoztak, a figurával, amit vagy akit éppen megszólaltatott.

— *Mikor gondolt először arra, hogy színésznő lesz?*

— Gyermekkoromban. Anyukám, apukám Újpesten a munkásotthon vezető színjátszói voltak. Így nem ment nehezen a választás. A Színművészeti Főiskola elvégzése után a Madách Színház, majd a Nemzeti Színház szerződtetett... Ami a gyerekeket inkább érdekli: az egész pályámat végigkísérték a gyerekeknek szóló hangjátékok, mesék, szinkronfeladatok. (A művész rajzfiguráknak, külföldi filmek szereplőinek kölcsönzi a hangját — a szerk.) Ezek a feladatok mindig ugyanolyan fontosak és kedvesek voltak a szívemnek, mint a színház. Valami különös, belső öröm töltött el, amikor gyerekeknek játszhattam. A rádióban egyszer egy nemzetközi fesztiválon Fésüs Éva meséjét mondtam el és nyertem...

— *Folytatásos rádiójátékokban is gyakran hallottam.*

— Sokáig ment a Tücsök, Tintásujj meg a többiek című rádiójáték. Abban Komlós Juci volt a Tintásujj, én meg a Tücsök... A Hosszúfülü nyuszi is sorozat volt.

— *És látom, kedves emlék, mert a művésznő lakásán egyetlen olyan kép díszíti a falat, amely a hivatásával összefügg. Egy gyerek levelét ábrázolja. „Édes, aranyos, Hosszúfül mesemondó néni! Csak te mondjál mesét! 20 puszit küld Miki."*

— A Tüskeböki és Csacsi Tóni is évekig ment a rádióban. Egyszer meg Tottyanó voltam egy rádiójátékban. Nagy örömmel játszottam. A tévében én voltam a Stop című műsor cicája, a Frakk-sorozatban szereplő két cica közül Szerénke, a Foxi-Maxiban az egyik egér, a Frédi és Béni epizódjaiban Vilma. Tádét is nagyon szerettem a Mazsola-sorozatból.

— *Gondolom, Szörnyella de Frász megformálása a Százegy kiskutya című filmben legalább olyan izgalmas volt, mint Hófehérkét alakítani, akit mindenki ismer és szeret. S közben nem látni, nem érezni a közönséget...*

— Azért, amikor csak tehetem, szívesen találkozom személyesen is a gyerekekkel. A Mesekosár című műsorommal érkezem, amelyben Tádé, Stop-cica és Tüskeböki is szerepel. Tüskebökit magam találtam ki és magam készítettem el. A teste harmonikaszerűen nyitható lampion. A hivatásos bábosok is gratuláltak az ötlethez. A műsor végén azt mondom, hogy aki szeretne autogramos fényképet és matricát, az írjon nekem. Aki még nem tud írni — mert gyakran megyek óvodásokhoz —, rajzolja le, mi tetszett, mire emlékszik legszívesebben a műsorból. Minden levélre válaszolok.

— *Ez nyilván rengeteg időbe telik és igen sok munkát ad, hiszen óriási levélpaksaméták érkeznek. A „legkedvesebbek" is hatalmas csomagban sorakoznak. Ahogy a leveleket kézbe veszi, megmutatja, ahogy a sokféle szempont szerint elrendezett kis üzeneteket, küldeményeket megérinti, az az érzésem, mintha kizárólag „legkedvesebb" leveleket kapna.*

— Valóban. Minden levélnek, minden megszólításnak, kapcsolatteremtési szándéknak örülök. Ha valaki kér vagy mond valamit, üzen, az majdnem olyan, mint a személyes találkozás. Amikor gyerekek között vagyok, mindig játszom velük. Aztán leveleikben, rajzaikban ismét megcsodálom, milyen sokszínűek, nyíltak, és milyen remek megfigyelők.

J. T.



LEGO LEGO LEGO LEGO LEGO

Ha azt mondom, Wild West (ejtsd: vájd veszt), hotel, saloon (szalun), bank, sheriff... nem angol nyelvlecke következik. E szavak csupán feliratok egy őszi kiállítás kicsiny részletéből. A fordítás — a szavak sorrendjében: vadnyugat, szálloda, kocsma, bank, rendőrfőnök. Mi volt a látnivaló? Aki nem látta a kiállításról szóló tévétudósítást vagy nem nézte meg Budapesten a Petőfi Csarnokban, az is kitalálja. A kulcsszó: LEGO. Ez az építőjáték meghódította a világot. Bárki, bármit megépíthet belőle, ha van elég építőanyaga, türelme, képzelőereje. A kiállítás ezt bizonyította. Volt ott csodálatos, mesébe illő vár, bevehetetlen falakkal, bástyákkal. Azt írták rá: Legoland, azaz Lego-ország. Láttunk űrbázist űrhajóssal, s a legkülönfélébb lego-élőlényeket. A legremekebb ötlet azonban a technikai fejlődés egy-egy állomásának bemutatása volt. Mindez csupa-csupa apró, műanyag építőjáték-darabkából, legóból.

Megépítették az ekét, az egyiptomiak nagy találmányát.

Találkoztunk „okos ötletek"-kel, amelyek nélkül a mai ember el sem képzelhető. Naponta kézbe vesszük a ceruzát, a tollat, a hegyezőt, használjuk a fogkefét, s ha iskolából hazaérve meg akarjuk melegíteni az ebédet, gyufáért nyúlunk. Ki találta fel ezt a sok nélkülözhetetlen apróságot, nem kérdezzük. Arra sem gondolunk, hogy a kerék megalkotója egyik legnagyobb, ugyancsak névtelen feltalálónk. A legtöbb gépben, szerkezetben, eszközben találni kereket. Némelyikben kerekek sokaságát, kívül vagy belül, elrejtve. Ötezer esztendővel ezelőtt élt valaki (vagy valakik), aki nem tolta, lökte, dobta, amit továbbítani akart, hanem gördítette — keréken. Így ma vidáman görkorcsolyázhatunk.

Láttunk búvár-felszerelést (oxigénpalackkal), melynek segítségével az ember végre tüzetesebben szemügyre vehette az óceánok alját.

Gutenberg német feltaláló késői utódainak — ha éppen tanulniuk kell — nem csupa öröm a „nyomda", de a tudás előtt teret nyitott. A leszedhető és felcserélhető-betűs géppel könyvet lehetett nyomtatni.

A kiállításon látható volt Leonardo da Vinci, a tizenötödik században élt tudós és művész mellszobra is. A mester vázlatkönyvébe lerajzolta a helikoptert, felvázolta a kerékpárt lánccal és a tengeralattjáró modelljét is megörökítette — mai korunk találmányait.

Láttunk még rokkát (egyszerű házi eszköz a fonásra), izzólámpát, három színnel világító közlekedési lámpát és fényképezőgépet. (Az első tartós, fekete-fehér képet a múlt század elején készítették. Abban az időben egy kép elkészítése félóráig tartott.) Láttunk telefont — a legrégebbi, 1876-ból való, Bell-féle és az újabb, mai típusok egy-két darabját. Láttuk az elemet mint az elektromosság tartalékolásának eszközét.

Bizonyára több pajtásod kapott LEGO-t karácsonyra. Velük együtt vagy — ha otthon van LEGO-d — önállóan építhetsz te is. Alkothatsz hasonló tárgyakat, de egészen eltérőket, soha, sehol nem látott építményeket, formákat, lényeket. Türelmet, sikert kívánunk! És sok-sok színes, változatos formájú építőelemet.





Fotók: Tóth András

Egyszer volt



Kedves Dorka!

Nagy várakozással indultam Békés megyébe. Itt gyűjtötte Bartók Béla a legkedvesebb népdalomat, az Elindultam szép hazámból kezdetűt. Itt élt gyermekkorában a legkedvesebb festőm, Munkácsy Mihály. Az se utolsó, hogy itt készül a finom gyulai kolbász meg a csabai szalámi.

Békés megye az Alföld délkeleti részén terül el. Csupa síkság. Itt folynak össze a Körösök, a Fekete-, a Fehér- és a Sebes- Körös, átfolyik rajta a Berettyó. A honfoglalás idején a Körösök összefolyásánál földvár állott. Ide helyezte I. István királyunk Békés nevű ispánját. Róla kapta nevét a vár, később a megye is.

1566-ban a törökök elfoglalták Békés egész területét, lakói elmenekültek, elpusztultak. A Rákóczi-szabadságharc után szervezett telepítéssel népesítették be újra. A Jászságból, Hajdúságból magyarok, a Felvidékről szlovákok, Erdélyből románok, a Délvidékről szerbek, a Rajna-vidékről németek költöztek ide. Az itt élő nemzetiségek a mai napig megőrizték anyanyelvüket, népművészetüket.

Békéscsabán, a megyeszékhelyen utamat legelőször a Munkácsy Mihály Múzeumba vettem. A nagy festő emlékszobájának falai telistele vannak szebbnél szebb képekkel. Többet felismertem azonnal, mert láttam már könyvben vagy képeslapon, de sokról még nem is hallottam. Például a Petőfi búcsúja szüleitől című képről. Egyedül voltam a teremben, néztem a képeket és valami gyönyörű, ismeretlen érzés kerített hatalmába. Szinte sírni tudtam volna az elém táruló szépségtől.

Egy másik teremben kiállították a Békés megyében élő madárfajtákat. Megakadt a szemem egy szép túzokpáron. Eszembe jutott a közmondás: „Jobb ma egy veréb, mint holnap egy túzok." Furcsa okoskodás, mert egy túzokból még ezer veréb is kitelne, olyan nagy madár. Az egész Földön mindössze 6000 példány él, ebből 1200 itt, Békés megyében.

Nagyon gazdag, érdekes a múzeum nemzetiségi néprajzi kiállítása. A román, a magyar, a szlovák szoba, a bundaparádé, a népszokások. Innen a Szlovák Tájházba mentem. Komolyan mondom, ilyen szép tájházat még nem láttam. Otthon még mesélek!

Szeretettel üdvözöllek:
Balázs









Fotók: Karasz Lajos

Békés megyei népszokások

A sok nemzetiségű Békés megyében ma is számos népszokás él. Legtöbb a téli ünnepkör jeles napjaihoz fűződik.

Az endrődi magyaroknál szokásos január 6-án, vízkereszt napján a háromkirály-járás. Az alamizsnagyűjtő köszöntők a bibliai három királyt, Gáspárt, Menyhértet, Boldizsárt és a csecsemőgyilkos Heródest személyesítik meg. Fejükön hatalmas papírkoronát viselnek. A játék legfontosabb és egyben legérdekesebb kelléke a kiugratható csillag. A csillag rugós szerkezete fából készült. Miközben az „alakoskodók" éneklik a háziakat köszöntő, úgynevezett csillagéneket, a csillagot többször kiugratják.

Az eleki és gyulai németek télűző, tavaszváró farsangi szokása már az óév temetésével kezdetét veszi, tetőpontját farsangfarkán, a farsang utolsó három napján éri el. Maskarás-álarcos, féktelenül jókedvű felvonulásukon, amikor zeneszóval, táncolva végigjárják az utcákat, egy szekér vontatja a farsangi bolondkereket. A keréken áll Hans és Gretel, a két rongyból készült bábu, a termékenység-varázslás figurái.

Miként ez farsangkor illik, a felvonulókat úton-útfélen fánkkal kínálják a falu lakói.



Fotó: Kunkovács László

A békéscsabai bútor



Békéscsabán, miként az ország egész területén, a 18. századig az egyszerű, házilag ácsolt vagy falusi fafaragók által készített bútort használták. Ezt lassan felváltották a színes, kivirágozott, tanult mesterek kezéből kikerült darabok.

A békéscsabai asztalosbútor — alapformáiban és színeiben — hasonlított a nagy alföldi bútorközpontok termékeihez. Ugyanakkor kialakultak a helyi lakosság ízlését tükröző sajátosságai: alapszíne középkék, zöld, ritkábban barna. Legfőbb dísze a virágozás, de alkalmaztak rajta szerényebb faragást, áttörést is. A virágozás fehér, sárga, kék, zöld színű és kevés benne a piros.

A bútor lehetett „mondvacsinált" azaz megrendelésre készült. (Ma egészen mást értünk ezen a kifejezésen.) A mondvacsinált bútorra ráírták a megrendelő nevét, a készítés évét és néha a készítő nevét is. A feliratot festették vagy faragták, s az így elkészült darabot „jegyes" bútornak nevezték. Rajta volt a tulajdonos és a készítő „jegye".

Akik nem rendelték meg előre a bútort az asztalosnál, azok vásárban vették. Arra is került azért valamilyen felirat. Az egyik vásárban vett ládán például ez olvasható: „Anno 1838 vivát éljen Akijé". Az anno jelentése: évben, a viváté éljen. A bútorokat legtöbbször „stafírba", vagyis hozományként kapták a lányok, amikor férjhez mentek.

A békéscsabai bútor különösen szép darabjait láthatjuk a Szlovák Tájházban, a tisztaszobában. Régen minden módosabb parasztházban volt egy tisztaszoba. Itt tárolták a használaton kívüli ágyneműt, az ünneplőruhákat, értékesebb tárgyakat. A tisztaszobában csak kivételesen — lakodalom, keresztelő, esetleg haláleset alkalmával — tartózkodtak.

A Szlovák Tájház tisztaszobája sarkos elrendezésű. Az ajtóval szembeni fal egyik sarkában gyönyörű mennyezetes ágy, a másikban sarokpad, asztal és székek. Az ajtó melletti jobb sarokban kívülről fűthető, cifra kemence, a kemence és az ágy közt meny-

asszonyláda. Ezt a ládát Munkácsy Mihály készítette asztalosinas korában. A falon áttört ajtajú falitéka — apró faliszekrény —, amelyben könyvet, orvosságot, apróbb értékeket tartottak. A falitükör kerete díszesen faragott, festett. A tükörhöz régen sok hiedelem fűződött.

Alföld-szerte elterjedt bútordarab volt a gondolkodószék, a házigazda ülőhelye. A csecsemők fekhelye ekkortájt a gazdagon virágozott, függő bölcső.

A később Párizsban élő, világhírű Munkácsy írta emlékirataiban: „Elragadtatva bámultam a folyosón álló ládákat, ágyakat és parasztbútorokat." A régi darabok szemlélése ma is nagy gyönyörűséget szerez a múzeum és a tájház látogatóinak.

K. R.

Fotók: Karasz Lajos





A Falu Csúfja meg a Falu Szépe

Magyarországi román népmese nyomán írta
Kóka Rozália

Volt egyszer egy legény s egy leány. Szomszédok voltak. A legény olyan csúf volt, hogy az egész világ, vagyis hát az egész falu csak Falu Csúfjának nevezte. A leány meg olyan szép volt, hogy mindenki csak Falu Szépének hívta. Falu Csúfja nem kellett a leányoknak, sehogy se talált magának feleséget. Falu Szépét sokan kérték, de az is csak így sóhajtozott:

— Aki értem jönne, nekem nem kell, aki nekem tetszik, annak én nem kellek!

Így hát mindketten egyedül éldegéltek. Falu Csúfja egyre abban járt, hogy Falu Szépe körül forgolódjék, de az rá se tudott nézni, olyan csúf volt a legény. Így hát csak a kapu felett beszélgettek, vagy a kerítésen keresztül, hogy ne is lássák egymást. Na, ahogy beszélgetnek, csak úgy a kerítésen át, azt mondja egyszer a legény:

— Tudod mit, fogjuk be a lovakat a kocsiba, s menjünk világgá! Addig menjünk, míg meg nem leljük mindketten a szerencsénket, a párunkat. Te a tiédet, én az enyémet!

— Nem is lenne rossz szerencsét próbálni! — egyezett bele Falu Szépe.

Szó szót követett, megegyeztek, hogy másnap reggel indulnak. Ki-ki befogta a lovát a kocsijába, s elindultak világgá. Elöl ment a legény kocsija, utána a leányé. Amint mendegéltek az úton, Falu Csúfja mondott egy-egy tréfás történetet, Falu Szépe meg hallgatta, mivel nagyon szerette a meséket. Egyszer megszólalt Falu Szépe:

— Tudod-e mit, szomszéd? Én átmennék a te kocsidra, hogy jobban halljam a meséket, ha a fejedre húznál egy tarisznyát, hogy ne lássam azt a csúf képedet.

Na, Falu Csúfja nem haragudott meg a kérés miatt, nem gondolkodott sokáig, fejébe húzott egy zabostarisznyát. Falu szépe melléje telepedett az ülésre. Gondolta a legény:

— Csak ez kellett nekem, hogy mellém ülj!

Mondta, egyre mondta a szebbnél szebb meséket, tréfás történeteket. Nagyokat kacagtak, úgy nevettek, hogy egymás térdét csapkodták nevettükben. Hát Falu Szépe úgy beleszeretett Falu Csúfjába, hogy azt se tudta, hol áll a feje. Egyszer csak megszólalt:

— Állj meg szomszéd, vedd le a fejedről a tarisznyát! Nem kell nekem senki más a világon, csak te! Menjünk haza!

Megölelték, megcsókolták egymást, megfordították a kocsi rúdját és nagy örömmel hazatértek. Megtartották a lakodalmat, még máig is élnek, ha meg nem haltak.



Simon István

Január

Fut a szánkó, szól a csengő,
kopasz fákra hull a hó,
Elindul az újesztendő:
piros arcú utazó.

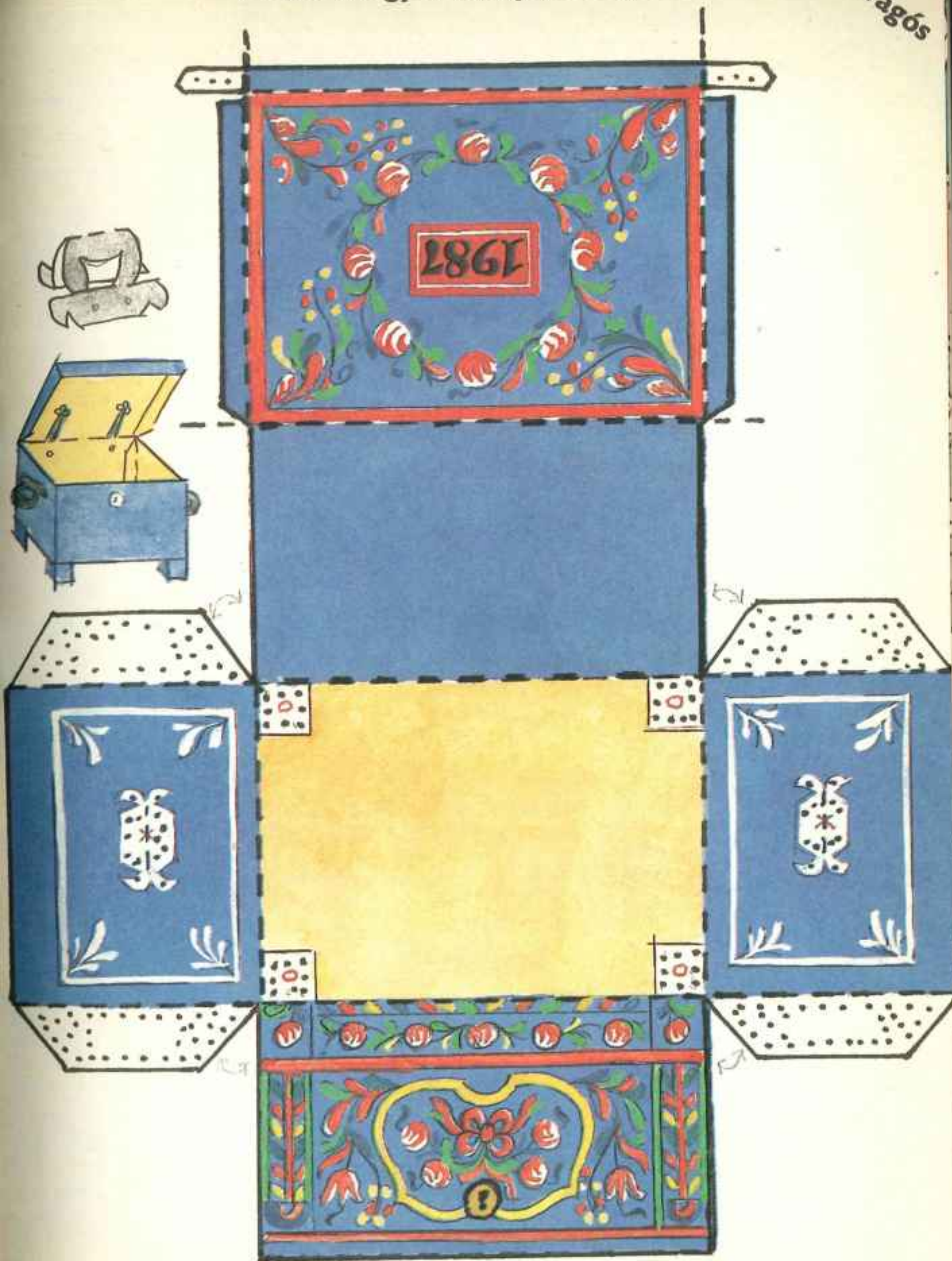
Hócsata

Havas terepen két csapat érdekes hócsatát játszhat egymás ellen. Az erősebbek vegyék hátukra a kisebbeket, akik „lóraszállás" előtt 3-4 hógolyót vegyenek magukhoz. A küzdelem során a lovasok igyekeznek a másik csapat lovasait eltalálni a hógolyókkal. Akit eltalálnak, leszáll a lóról és az lesz a feladata, hogy a következő menet játékosainak hógolyót készít. A csata addig tart, amíg minden lovas el nem dobja mindhárom hógolyóját, illetve amíg az egyik csapat el nem fogy.

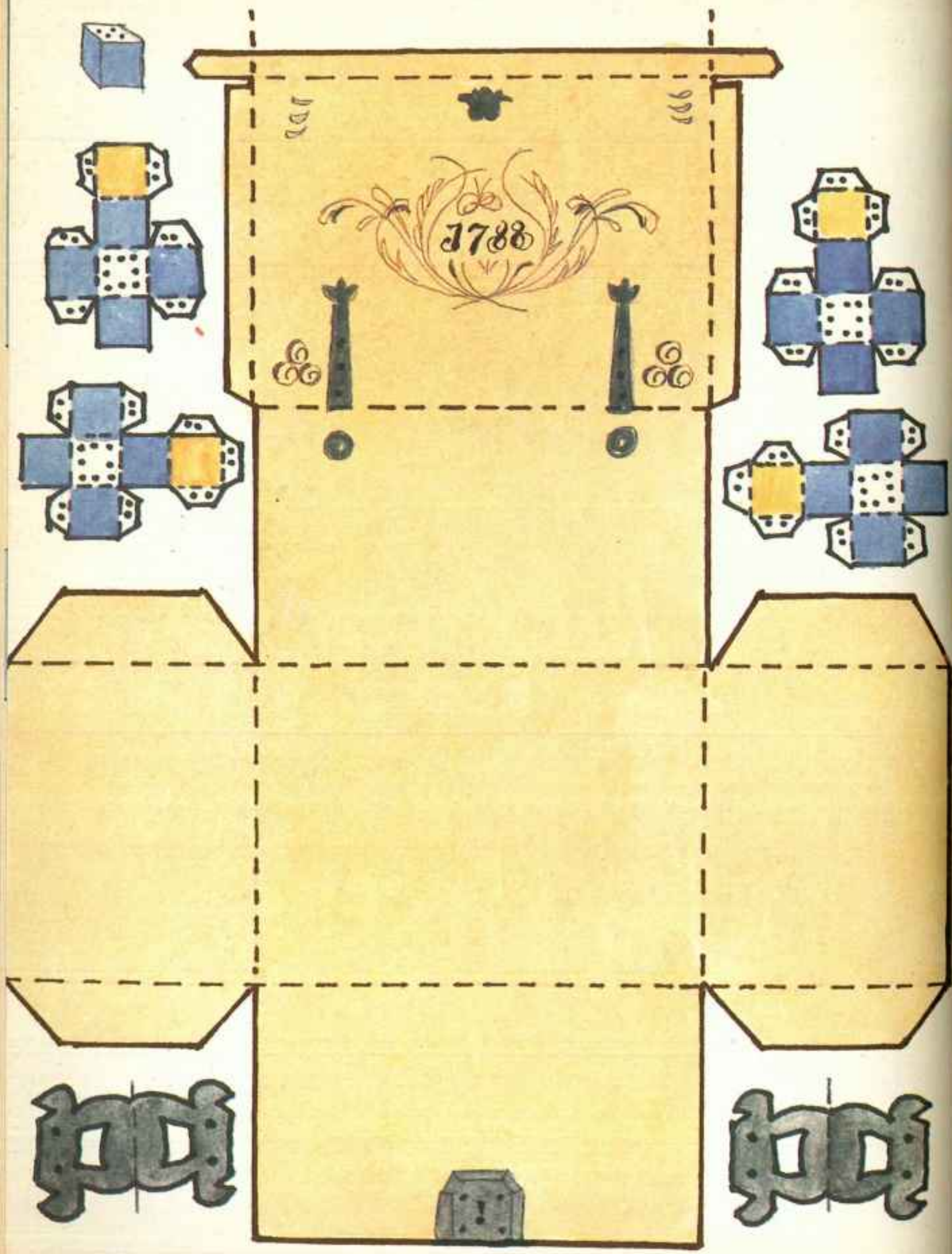
Feladatok

1. Tanuljátok meg Bartók Béla Békés megyei népdalgyűjtéséből az alanti dalokat:
   Elindultam szép hazámból...
   Este van már, csillag van az égen...
   Virágéknál ég a világ...
   Megtalálhatjátok a Tiszán innen, Dunán túl 150 magyar népdal című sorozatban (Zeneműkiadó).
2. A Falu Csúfja meg a Falu Szépe című mesét dramatizáljátok és játsszátok is el. Falu Csúfja meséit, tréfás történeteit, — amikkel Falu Szépét megnyerte — ti magatok válasszátok ki a korábbi Kisdobosokból vagy mesekönyveitekből.
3. A lapban található kivágós festett ládát készitsétek el, és tegyetek bele pl. gyöngyöt, golyót, apró csecsebecsét stb.
4. Bakancsos fürkészek! Menjetek a szabadba tél-fürkésztúrára. Az állatok, madarak ilyenkor jól megfigyelhetők. Ha domboldal az úti cél, szánkót vigyetek magatokkal. Erdei tisztáson hógolyózhattok, célba dobó versennyel egybekötve.

Békés megyei menyasszonyláda



Leírását lásd a 26. oldalon. Győrffy Anna munkája


1788



elöntötte a forróság, annyira kellett már pisilnie. De nem jelentkezett, nem kéredzkedett ki, kötötte a fogadalma, nem adhatta föl, amit eleddig végigcsinált.

Kibírom, kibírom, kibírom... erősítgette magát. Összeharapta a száját a kíntól, az volt az érzése, hogy menten szétfakad.

Ott tartott, hogy a végszükségben mégis feladja elveit és jelentkezik. Már mozdult is volna, de erre a rándulásra átszakadt a gát, és visszatarthatatlan forró zubogással elárasztotta a sós lé...

Csak annyit érzett, hogy a mögötte ülő figyelmeztetően meglöki.

— Kérdeztem valamit — szállt felé Elvira néni hangja.

Meg se mukkant, tehetetlenül ázott szégyenében.

Szerencsére a padtársa már két napja hiányzott, a körülötte ülők még nem vették észre, hogy mi történt. Csak hát máskor, ha fölszólították, azonnal fölugrott és tüntetően vigyázállásba feszült. De most így, ebben a nadrágban?

Kiszolgáltatottan várakozott a helyén. Riadt tekintetéből Elvira néni megérezte, hogy valami rendkívüli történhetett. Fölállt az asztaltól és odasétált a padjához. A fiú mereven maga elé nézett, az arca rákvörös volt.

Szóval minden megvolt, csak éppen a tenger hiányzott. Mégis, Döde csakhamar kapcsolatba került a sós vizekkel. Igaz, sokkal kiábrándítóbb módon, mint ahogy valaha is elképzelte. Ennek oka az Elvira néni iránti rajongása volt.

Vagy inkább a féltékenységé? Mert érezte, szereti őt a tanító néni, de csak úgy, akár a többieket. Egy fikarcnyival se jobban. Semmi finom megkülönböztetés, csakis neki juttatott kedvesség.

Szenvedett ettől az egyforma bánásmódtól, mindenáron föl akarta hívni magára a figyelmet, igyekezett kitűnni.

Az órákon úgy jelentkezett, hogy majd kiesett a padból. Ha nem őt kérdezték, akkor fegyelmezetlenül közbekiabált, vitatkozott. Egyszóval ki akarta sajátítani Elvira nénit, aki megelégelte már ezt a viselkedést és kíméletlenül félbeszakította Döde szokásos nagyjeleneteinek egyikét.

— Maradj már veszteg, és ne zavard az órát! Ülj rendesen a helyeden, és akkor beszélj, ha kérdezlek! — utasította rendre szokatlanul rideg hangon.

Döde megszégyenülten kushadt a padban, és ahogy mondani szokás: egy világ omlott össze benne. Dühöt érzett, megsértett önérzete elégtételre vágyott és méltó választ akart adni a megaláztatásra.

— Rendben van, hát fegyelmezett leszek — gon-

Döde elemista korában tengerész akart lenni. Adva volt hozzá minden: a szárnyaló képzelet, a deszkából maga készítette kis „motoros" hajó. A hajtómű kérdését igen leleményesen oldotta meg. A hajó farából középen kifűrészelt egy darabot, a résbe szögekkel egy pár erős gumiszalagot rögzített párhuzamosan. Egy vékonyabb deszkából „hajócsavart", amolyan tengelyfélét faragott, aminek mindkét végét lapáttá formálta. A gumik közé helyezte és addig tekerte, míg az egymással összesodort két rugalmas szál pattanásig nem feszült.

Amint vízre tette a járgányt, a gumi gyors iramban kezdett visszapörögni, vele együtt a lapát is, amely ezáltal addig hajtotta előre a hajót, amíg a gumik végleg ki nem csavarodtak egymásból. Mikor ez megtörtént, a lapát kihullott a vízbe, ki kellett halászni, és a fölhúzás művelete kezdődhetett elölről.

A tanítónő végigmustrálta, tekintete egy pillanatig elidőzött a pad alatti tócsán.

— Ma hamarabb vége az órának, menjetek ki az udvarra játszani — szólt az osztályhoz. — A Karazsia maradjon még.

Az osztály örömmel csörtetett ki a teremből. A gyerekeknek fogalmuk sem volt arról, hogy minek köszönhetik a váratlan szabadságot. No, nem nagyon töprengtek rajta, igyekeztek mihamarabb kint lenni, mielőtt Elvira néni meggondolná magát.

— Kérd el Babus nénitől a felmosórongyot — mondta Elvira néni, a helyén nyugtalanul fészkelődő Karazsiának, akiről tudta, hogy Döde legjobb barátja. Babus néni a pedellus felesége volt.

Karazsia elviharzott.

Döde még mindig mereven bámult maga elé. A tanítónő gyöngéden fölemelte a kisfiú állát, maga felé fordította a piruló arcot, és mindent értő szemével ráragyogott.

— Nincs semmi baj. Remek fiú vagy, kisöreg — mondta, és kedveskedve megcirógatta Döde dúlt fejét.

dolta, és elszántan összeszorította a száját. Keményen ránézett a tanítónőre, aki figyelemre se méltatta a továbbiakban.

— Fogsz majd még rám figyelni — fogadkozott magában.

A kínos jelenet után Döde döbbenetesen megváltozott. Minden órán kihúzva magát, egyenes derékkal ült a padban, bal kezét előírásszerűen hátratette, amíg a jobb keze mutatóujját tüntetően a szájára helyezte „lakatnak". Egyetlen dacos, nagy piszt volt, a mélységes csönd élő reklámja.

Mert meg nem szólalt volna a világ kincséért sem. Amikor kérdezte Elvira néni, fölpattant, feszes vigyázzba meredten a tábla fekete foltjára szegezte a tekintetét, és sötéten, szíve egész keserűségével hallgatott.

És várta a hatást. A megbánástól ellágyuló hangon föltett kérdést: ugyan mi történt veled, kisfiam?

De hiába várakozott. A tanítónő nem szólt semmit, úgy viselkedett, mint akinek természetes, hogy Döde ilyen kihívóan jól nevelt: nem óhajtotta észrevenni a falrengető változást. Csak intett a fiúnak, hogy üljön le.

Az osztályban mindenki sejtette, itt valami nincs rendjén. Hiszen Döde nem az a feltűnően illedelmes

fiú, mint akinek mostanában előadja magát. S főként nem ennyire tartózkodó.

Mindenesetre Szádor, aki nem értette, valójában mi folyik itt, megpróbálta a helyzetet a maga javára kihasználni. És Döde úgy látta, nem is eredménytelenül. Elvira néni mintha sokkal kedvesebb lett volna Szádorhoz, mint máskor. Például rendre őt kérte meg a tábla letörlésére. Sőt az óra végeztével az osztálynaplót is rábízta.

Döde elképzelte, amint Szádor diadalmas képpel, jobbra-balra pillogatva, peckesen masírozik Elvira néni mellett a folyosón, egészen a tanári szobáig, ott átnyújtja a keményfedelű naplót, Elvira néni megköszöni, és „óh, irgalom atyja ne hagyj el!" megcirógatja Szádort.

Dödét a fájdalom még csökönyösebbé tette. Elhatározta, hogy tovább folytatja a hadviselést. Most már az óraközi szünetekben sem ment ki az osztályból, hátratett kézzel, száján a „lakattal", ott ült egyszál magában, a férfiszenvedés szobraként.

A ménkű nagy dacosság okozta a vesztét. Mivelhogy a harmadik óra előtti szünetben mindenképpen ki kellett volna mennie, de nemcsak az udvarra. Ám legyőzte magát és maradt.

Az óra közepe táján már úgy érezte, nem bírja tovább. Kiverte a hideg, lúdbőrözött a háta, majd



Összeállította Gaál Ödönné,
rajzolta Görög Júlia
BALÁZS
IRÁNY: FEJÉR MEGYE, HOHA
FÜRKÉSZ BALÁZS NEVENAPJÁN, FEBRUÁR 3-ÁN, ISMÉT
BALÁZS-NAPI FÜRKÉSZ-TALÁLKOZÓT
TARTUNK.
Budapesti gyerekek, január 30-án figyeljétek a napilapokat, a helyet és időpontot ott hirdetjük meg.
Minden Fürkészt szeretettel várunk Fürkész Balázs barátai.
Úttörőcsapatok kisdobosai! Jó lenne, ha ti is szerveznétek Balázs-napi találkozót! Köszöntsétek majd Balázs nevű társaitokat is.

A jó jelmez titka

Éljen, éljen! Megint lesz jelmezbál: tombola, lampionok, szerpentin, színes forgatag, tánc, mulatság! Végre itt a nagy alkalom — kis időre egészen mások lehetünk, mint amilyenek általában lenni szoktunk! Most aki akar, lehet bátor római harcos, bumeránggal felfegyverzett ősember, fehér lovon megérkező királyfi, félelmetes hétfejű sárkány, űrlény, a világ legkövérebb embere, degeszre tömött, rongyos- vagy szeneszsák, házsártos, ronda, vén boszorka, minden fájdalmat rezzenés nélkül tűrő fakír. De lehet önfeledten, gondtalanul szálldosó pillangó vagy boldogan ugrándozó hópihe, sőt még dermedt jégcsap is. Akinek arra szottyan kedve, csinálhat magának húsevő növény-, félszemű óriás-, kukac-lakta alma-, félig lerágott csont- vagy rettenetesen mérges gomba-jelmezt...

De mi a jó jelmez titka? Már hallom is a kétségbeesett kérdést: hogy csináljam, mint csináljam? A rengeteg munka, készülődés a szülők vállát nyomja. S aztán jön a jelmezverseny s kiderül, hogy a dalia például hiába öltözött daliának, ha nem tud igazán délcegen viselkedni. A jelmez akkor jó, ha magatok is olyanokká váltok, amilyen jellemet az öltözék kíván. A hirdetőoszlop legyen humoros, jópofa, álldogáljon többnyire egy helyben. Legyen rajta sok vicces felirat, plakát; időnként cserélgesse azokat. Közben szinte észrevétlenül eredjen valakinek nyomába s telepedjen csendesen mögé vagy állja útját. Ugye, így már milyen mulatságos? Az én lányom egyszer „tojásból kikelő csirke" volt. Egy papírból készített tojásformában járkált föl-alá csirkelábakkal, csőrrel, fején letört tojáshéjjal. A bemutatkozáskor a tojásba kuporodott, csipogni kezdett, s feltörte a tojást, teljesen összetépve a papírformát, majd eltotyogott.

A leghatásosabb, ha többen összefogtok, s kitaláltok egy apró jelenetet. Lehettek zötykölődő, tömött villamos, összezsúfolt utasokkal. (Menynyi vicces helyzetet el lehet így játszani!) Vagy például legyen egy gyerek, akinek mindenféle ajtókat ki kell nyitogatni, csukogatni, mert azok mindig útját állják. Választhattok mesét is. Találjatok ki párbeszédet, s mikor összetalálkoztok, mindig ismételgessétek ugyanazt. A mostani jelmezbál legyen egy kicsivel több, mint az eddigiek voltak: rendezzetek egy kis színházi előadást, hiszen úgyis jelmezben lesztek! Beszéljetek össze néhányan (esetleg őrsönként), és készítsétek el közösen a jelmezeteket, majd egy kisebb jelenet keretében mutatkozzanak be a csoportok.

Készíthettek maszkokat papírzacskókból. Mindegyiken vágjatok két lyukat a szemnek, s filctollal, színes papírokkal, krepp-papírcsíkokkal díszítsétek fel. Tervezzetek minél többféle arcot: kedves, nevetős, haragos, félelmetes, szomorú ábrázatot... Így könnyebben kanyaríthattok történetet a szereplőkhöz. Találjatok ki saját maszkotoknak megfelelő mozgásokat, beszédmódot.

Álarcot csinálhattok műszaki rajzlapból, vékonyabb színes kartonból. Könnyebb a dolgotok, ha készítetek egy sablont, amit aztán a legkülönfélébb módon variálhattok, díszíthettek.

Egészen harsány, vásári kosztümöket lehet alkotni krepp-papírból, magatok köré tekerve, színes, vastag pamuttal, vékony kötéllel, gumival megkötve. Nagyon jó szolgálatot tehetnek most a régi, kiselejtezett ruhadarabok. Egészen elképesztő alakokat lehet ezekből kihozni. Komikus, ha zoknit, harisnyát húztok a fejetekre, kezetekre vagy magatok köré tekeritek. Ez csak néhány ötlet, de biztos vagyok benne, hogy sok minden eszetekbe jut nektek is, ha elkezditek a „munkát".

Ács Anna



Tóth Mónika munkája, Kisvárda

Barátunk a népművészet

A Magyar Úttörők Szövetsége 1984-ben a többi között a Barátunk a népművészet című játékot is meghirdette. Azoknak az úttörőcsapatoknak ajánlotta, amelyek a népművészet különböző ágait alaposabban kívánták megismerni.

Az Úttörőszövetség az idén ezt a játékot kisdobosközösségeknek (őrsöknek, rajoknak, szakköröknek vagy kluboknak) a régi keretben, új módon, az Egyszer volt, hol nem volt... közösségi játék formájában ajánlja.

Az Egyszer volt, hol nem volt... közösségi játék célja, hogy a kisdobosok megszeressék, becsüljék és ápolják szülőföldünk néprajzi hagyományait. Ismerjék meg népünk évszázadok alatt kialakult művészetét, a népmeséket, mondákat, népdalokat, az év jeles napjaihoz fűződő szokásokat, hiedelmeket. Tanulják meg, ami még megtanulható népünk tárgyalkotó művészetéből, és igyekezzenek a tanultakat hasznosítani mai életükben.

Gyerekek! Ahhoz, hogy az itt felsorolt célokat elérhessétek, segítségül kell hívnotok a felnőtteket. Először is válasszatok egy nektek kedves felnőtt vezetőt, lehet a tanító néni, egy felnőtt ifi vagy más, akinek segítségével beneveztek a játékba. Döntsétek el, hogy a játék ajánlott feladatai közül melyikre vállalkoztok. Az alábbiak közül választhattok:

Vándorúton

Ismerkedjetek meg hazánk olyan tájaival, melyek híresek népi múltjukról.

Keressétek fel a környéken élő népművészt, kössetek vele barátságot, ismerjétek meg művészete mesterfogásait. Szervezzetek kirándulásokat néprajzilag gazdag tájainkra. Búvárkodjatok a népművészetről szóló könyvekben.

Körjáték — játékkör

Tanuljatok meg minél több népi gyermekjátékot, játsszátok is ezeket.

„Egy év egy napban" címmel játsszátok el az év jeles napjaihoz kötődő népszokásokat.

Vegyetek részt különböző népszokások felelevenítésében: szüreti bálon, húsvéti locsolkodáson, újévi köszöntésben, farsangi mulatságon.

A megismert népdalokból, mesékből, játékokból, táncokból rendezzetek bemutatót, amelyre meghívhatjátok szüleiteket, ismerőseiteket.

Levelezzetek, barátkozzatok más, az Egyszer volt, hol nem volt ... játékban résztvevő közösségekkel.

Varázskezek

Készítsétek el egy régi falu, parasztház, jármű makettjét. Egy mese szereplőit formáljátok meg rongyból, fából, agyagból vagy egyébanyagokból.

Öltöztessétek fel babáitokat egy tájegységre jellemző népviseletbe, rendezzetek kiállítást belőlük.

Gyűjtsetek régi tárgyakat, rendezzetek belőlük kiállítást, hívjatok vendégeket és nekik is mutassátok be kincseiteket.

Tanuljatok meg szőni, hímezni, fát faragni, agyagozni. Ünnepi alkalmakra készítsetek a megtanult mesterfogásokkal ajándékokat.

Ha választottatok, nevezzetek be a játékba úttörőcsapatotok vezetőségénél. Akármelyik feladatcsoportot választjátok, a Kisdobosban Fürkész Balázstól igen sok segítséget kaptok. Ő szeptember óta járja az országot s amit kifürkészett, arról számot ad hónapról hónapra. A feladatok elvégzését csapatvezetőségetek időről-időre értékeli. Lesznek közöttetek, akik egyénileg is kiemelkedő sikereket érnek majd el, de higgyétek el, mindennél többet ér az a sok közös mulatság, amit ez a játék ígér.



A Múzsák Közművelődési Kiadó néhány kötetét azoknak a szülőknek, pedagógusoknak és gyerekeknek ajánljuk, akik a népművészet, népi mesterségek megismerésében szeretnének elmélyedni.

Kocsi Márta—Csomor Lajos: Festett bútorok a székelyföldön; Korondi székely fazekasság; Katona Imre: Habán művészeti emlékek Magyarországon; Varga Marianna: Turai hímzések egykor és ma; Andrásfalvi Bertalan—Németh Pálné: Népi öltéstechnika, Virág és népművészet; Nagy Mari—Vidák István: Kaskötés, kosárfonás



Az őserdők világa

Késő este indultam lefelé táborunkból a hegység lábához. A keskeny csapás fölött összefonódtak a fák ágai, az élősködő növények sűrű hálót fontak az ösvény fölé. Az erdő megtelt titokzatos zajokkal. Lejjebb bambuszerdőbe jutottam, az enyhe esti szélben olyan erősnek tűnt a suhogás, mintha szélvihar lett volna.

Kubának ezen a részén még itt-ott maradt egy kis őserdő, azaz olyan erdőség, amelyben a fákat nem az ember vágja ki, hanem azok maguktól pusztulnak el, hogy korhadó tetemeik felett új fanemzedék törjön a magasba. Őserdőt persze nemcsak a forró, csapadékos trópusokon lehet találni, hanem mindenütt, ahol a civilizáció nem avatkozott bele az erdő természetes életfolyamataiba.

Magyarországon is láthattok őserdőt, földön heverő, korhadó, hatalmas fákkal, ha a Bükk-fennsíkon jártok. Ez apró kis folt a Nemzeti Parkon belül. Szigorúan vigyáznak itt arra, nehogy ez a maroknyi őstermészet eltűnjön a hazai földről.

Ázsiában és Észak-Amerikában a fenyvesek övezetében ma is akadnak hatalmas, érintetlen erdőségek. Mégis az őserdő szó hallatán a trópusi dzsungel jut az ember eszébe, ahol Sir Kán, a tigris indul vadászatra, ahol Kát az óriáskígyót rettegik a fák indáin hintázó majmok. Ezeket az őserdőket helyesebb lenne esőerdőknek nevezni, hiszen közel vannak az egyenlítőhöz, ahol mindig párás és fullasztó a levegő, olyan mint a kertészeti üvegházakban vagy a fóliastárak alatt. Itt mindennapos vendég az eső, egy év alatt akár nyolc méternyi is eshet. A párás meleg szinte elviselhetetlen, és nincs lehűlés, még éjszaka is 25° felett marad a hőmérő higanyszála. Az egész év ennyire meleg. Nincs tavasz, enyhet adó ősz vagy síelést, szánkózást jelentő tél. Bővízű folyókba ezernyi patak siet, a víz átitatja a talajt, mintha szivacson lépkednénk. Sok a holtág, a mocsár, gyakoriak az árvizek. Kemény követ alig találni, a sok víz miatt mindegyik szétmállik. A sziklákon minden tenyérnyi helyet benő a növényzet, mintha zöld lepel vonná be őket. A fák örökzöld lombja különböző magasságban van, mintha emeletes házat utánozna. Élősködő növények kúsznak fel a fára, liánok lógnak vastag kötelekként. Rikító színű madarak repkednek a fák között, különleges, félelmetes rovarok nyüzsögnek mindenfelé.

Az egyenlítői őserdők a Föld tüdői. Megkötik a légkör széndioxidját, s helyette oxigént termelnek. Az Amazonas környéki őserdő szállítja még Észak-Amerika fölé is az éltető, friss levegőt. Ha kivágják a fákat, ha elpusztítják az őserdőt, az ember maga elől tünteti el a légkörből az élethez szükséges oxigént.

Dr. Juhász Árpád

A szerző felvételei



Nagyító alatt a túzok

A tágas magyar puszták jellegzetes fészkelője a túzok. A Magyar Madártani Egyesület címermadara. Elsősorban az ország keleti felén, a Tiszántúlon él nagyobb számban, de a Duna—Tisza közén és a Dunántúlon is találunk kisebb, elszigetelt állományokat. A számlálások adatai szerint hazánkban jelenleg kb. 3000 túzok van, ilyen mennyiséggel Európában legfeljebb Spanyolország dicsekedhet.

A túzokkakasok márciusban kezdik a dürgést. Ilyenkor nyakukat felfújva, tollaikat felborzolva, fejüket hetykén hátraszegve tipegnek, forgolódnak, közben leeresztett szárnyaikat kifordítják és így azok fehér tollai már messziről látszanak, szinte világítanak a puszta zöldjében. A távolból nézve úgy tűnik, mintha puha, fehér labdák mozognának a fűben, a valóságban ez a furcsa, néma üzenet a tyúkoknak szól, őket csalogatja a dürgőhelyekre.

Az öreg túzokkakas hatalmas madár, hosszú bajusza van és akár 17—19 kg súlyú is lehet. A tyúk kisebb és egyszerűbb színezetű. Szüksége is van erre, mert a sekély talajmélyedésben, lucerna vagy vetés között, esetleg a rét füvében készített fészkében neki kell kikeltenie többnyire 1-2, ritkán 3 csibéjét.

A földön lapuló madár rejtőszínei segítségével annyira beleolvad környezetébe, hogy szinte lehetetlen észrevenni. Régebben sajnos sok tojás pusztult el a különböző mezőgazdasági munkák miatt, ma azok a fészekaljak, amelyeket például kaszálás közben találnak, a Békés megyei Dévaványa közelében lévő túzoktelepre kerülnek, ahol mesterségesen kikeltik őket. A csibéket eleinte zárt helyiségekben nevelik, később tágas kifutókba kerülnek, majd fokozatosan elvadítva visszajuttatják őket szabadon élő testvéreik közé. Ma már egyre több olyan túzok él Dévaványa környékén, melyeknek lábán számokkal ellátott alumínium gyűrű csillog. Ez jelzi a kutatóknak, hogy ezek a madarak a telep lakói voltak.

Bár a túzok jól repül, a madarak nem szívesen emelkednek a magasba, inkább gyalogolnak. Hazánkban 1969 óta teljes védelmet élveznek, a túzokvadászat tilos. Télire laza csapatokbe verődnek, ilyenkor a havas mezőkön látjuk őket. A fiatal kakasok 5—6 éves korukban válnak ivaréretté, s ekkor már ők is dürgőhelyet választanak maguknak.

Schmidt Egon



Fotó: Bécsy László



Barátunk a természet!

Öt éve működik a Csillebérci Vezetőképző és Úttörőtáborban a „Barátunk a természet!" környezet- és természetvédelmi, turisztikai szaktábor. Az idei, jubileumi szaktábor lakói felhívással fordultak hozzátok: „Végezzetek természetvédelmi feladatokat, felvilágosító munkát! Túrázzatok rendszeresen, fedezzétek fel lakóhelyetek környékének természeti értékeit, megfigyeléseiteket rögzítsétek! Készítsetek természeti térképet a portyán szerzett ismeretekről. Tevékenységetekről küldjetek rajzokkal és fotókkal kiegészített írásos beszámolót 1987. április 15-ig, a „Barátunk a természet!" szaktábor vezetőségének. Cím: 1535 Budapest, Csillebérci Vezetőképző és Úttörőtábor. Konkoly Thege u. 21. A pályázat értékeléséről, a szaktábori meghívásról 1987. május 16-ig mindenkit értesít a bíráló bizottság.

A Dörmögő Dömötör 30 éves

Testvérlapunk ebben a hónapban ünnepli 30. születésnapját. A Dörmögő egykori, immár felnövekedett olvasói nevében köszöntjük a szerkesztőket és az új olvasókat.

Kártyanaptár gyűjtőknek

Megjelent a Kisdobos 1987. évi kártyanaptára. Szívesen küldünk belőle a gyűjtőknek, ha naptárkérő levelükbe saját nevükre megcímzett és 4 forintos bélyeggel ellátott, üres válaszborítékot is tesznek.

Zizi űrbázis jelentkezik

Igazán látványos az a fantasztikus mesejáték, melyet múlt év októbere óta játszanak a Planetáriumban. A darab szereplői között fellép Görbe Nóra (Linda) is. A legközelebbi előadásokat január 5-én, 11-én, 12-én és 13-án tartják. Jegyet a TIT Budapesti Planetárium szervezési irodáján lehet rendelni. (Bp., Postafiók 46. 1476 T.: 138-280)

Szilveszter kisdobosoknak

Nyíregyházán a felújított Váci Mihály Megyei és Városi Művelődési Központban sok színes programmal várták a város mintegy kétszáz kisdobosát a szilveszteri mulatságra. Volt tombola, baba-szépségverseny, tréfás ügyességi vetélkedő, majd — a díszlet-óra mutatóinak éjfélre állítása után — közös dalolás gitárkísérettel, kólás koccintással. A rendezvényt táncverseny zárta.

Cserebere

— Képeslapot, naptárt, szalvétát, bélyeget, matricát gyűjtök: **Oreskó Renáta** Olaszliszka, Kossuth L. út 12. 3933

— Bélyeget cserélnék, már van kb. 1000 bélyegem: **Fincziczki Béla** Tiszaladány, Kossuth L. út 50. 3929

— Képeslapot, matricát és szalvétát gyűjtünk: **Beregi Valéria** és **József** Kárpát-Ukrajna, Beregszászi járás, Kaszony, Szőlő u. 2. 295506 Szovjetunió.

— Rágógumit, radírt, képeslapot, bélyeget, kabalajátékokat gyűjtök: **Hevesi Zsuzsa** Hajdúszoboszló, Bányász út 32. 4200



Az októberi fejtörők helyes megfejtése

Keresztrejtvény: idegenvezető. **Betűrendező:** Liszt Ferenc. **Jeles napok:** Teréz, Vendel, Dömötör. **Képrejtvény:** ugrókötél. **Számoljunk:** (a függőleges sorokban a számok felcserélődhetnek)

871	851	841
50	40	52
+ 42	+ 72	+ 70
963	963	963

Az októberi rejtvények helyes megfejtéséért 50 Ft-os könyvutalványt nyertek:

André Anett Ildikó, Kemecse; **Back Zsuzsanna,** Kazincbarcika; **Balogh János,** Egyek; **Barati Krisztina,** Miskolc; **Bori Anita,** Miskolc; **Berényi Judit,** Vác; **Berényi Péter,** Vác; **Berna Attila,** Gyál; **Berna Erika,** Gyál; **Bozzay Balázs,** Bátaszék; **Bozzay Péter,** Bátaszék; **Csizmadia Bianka,** Balatonkenese; **Czapár Andrea,** Szeged; **Csanádi Éva,** Zalaegerszeg; **Csiker Szilvia,** Balatonkenese; **Eckert Erika,** Veszprém; **Fogarasi Orsolya,** Nyíregyháza; **Fülöp Ferenc,** Bezenye; **Gál Éva,** Kaposvár; **Győri Levente,** Csárdaszállás; **Hebők Zoltán,** Nekézseny; **Horváth Renáta,** Bük; **Juhász Gergely,** Miskolc; **Kiri Ildikó,** Szeged; **Lőkös Ildikó,** Nyírbogdány; **Lőrincz Móni,** Pápa; **Mahder Emese,** Szombathely; **Mátyás Anikó,** Nagykanizsa; **Mezey Balázs,** Szeged; **Németh Emilia,** Veszprém; **Oszadszky Sándor,** Orosháza; **Patik Krisztián,** Ágasegyháza; **Pados Réka,** Balatonkenese; **Plávenszky Tímea,** Szerencs; **Rokolya Edina,** Pilisvörösvár; **Savanyu Krisztián,** Balatonkenese; **Sásdi Edina,** Budapest; **Stánicz Anita,** Sopron; **Szabó István,** Kuncsorba; **Szalai Gabi,** Veszprém; **Szekeres Róbert,** Pusztamérges; **Szikói Richárd,** Pásztó; **Tóth Erika,** Szigetcsép; **Tuska Anita,** Békéscsaba; **Varga Éva,** Dánszentmiklós; **Vercseg Adrienn,** Kapuvár; **Závecz Renáta,** Szombathely; **Zöbl Andrea,** Hajdúszoboszló; **III. sz. Általános Iskola, 3. a. osztály,** Balatonfüred; **Általános Iskola, 3. a. osztály,** Előszállás.

Kisiskolások közt Franciaországban



Vence (ejtsd: vansz) régi-régi kisváros Franciaország déli részén. Itt kezdődnek a hegyek, a havasok, a domboldalról a Földközi-tenger is idekéklik. A városka utolsó házát elhagyva továbbkanyarodik az út. Fenyők, cédrusok, pálmák és narancsfák között fehérre meszelt kis házikók rejteznek. Itt tanul 50 kisiskolás. A városka nemcsak festői tájáról és híres festőiről nevezetes, hanem a hegyi iskola alapítójáról, Freinet (frené) tanító bácsiról is. Ma már a világon sok helyütt követik módszereit.

Hogyan telik egy munkanap a Freinet-iskolában? Mindenki tudja a feladatát: reggel előkészítik az eszközöket, kiszellőztetik a termet, reggelit készítenek, a „cicafelelős" megeteti az iskola macskáit. A felelősi beosztást ugyanazon a lapon tervezik meg maguk a gyerekek, amelyen egész heti tanulmányi előrehaladásukat is.

A Vence-i iskolásoknak nincs tankönyvük. Feladatlapjaik egy szekrényben sorakoznak, szépen megszámozva. Minden tanuló tudja, mely feladatok és mely ellenőrzőlapok elkészítését vállalja magára. A heti terven vállalkoznak a gyerekek kiselőadásra is valamilyen érdekes témáról. Majd hét végén ezen a lapon írnak véleményt önmagukról.

A Vence-i iskolások önállóak. Hol elmélyülten dolgozik mindenki a papírlap vagy könyvtárból kölcsönzött könyvek, folyóiratok felett; hol csoportokat alakítanak, máskor meg osztályként figyelik társukat vagy mesterüket. A tanító nénit tegezik és nevén szólítják.



Minden osztály terméhez kis szobácska csatlakozik. Ott a kis házi nyomdagép helye. Ha valaki valami szépet talált ki, szalad a nyomdához, kiválogatja a betűket, befestékezi, hengereli, máris ott a fehér lapon saját műve. Ha még bizonytalan a betűkben, társai segítenek neki.

A falon sok-sok vidám gyerekrajz, a kiselőadások szemléltető tablói mellett nagy karton. Rajta három oszlop: „dicsérem, bírálom, javaslom" felirattal. Ide bárki írhat. Felnőtt is, gyerek is — jót, rosszat. Hét végén az osztálygyűlésen értékelik.

Ottjártamkor karácsonyra készültek. A szabadtéri színpadon próbáltak a nagyok, a konyhában egy édesanya segítségével készültek a vásári ajándékcsomagok — datolyában dió, marcipán, mindez a finomság ropogós-fénylő celofánba csomagolva. Előzőleg matekórán készítettek költségvetést, környezetórán vásárolták meg a kellékeket a városi piacon. Majd ezt az egész érdekes kalandot rajzokkal, írásokkal örökítették meg. Mindenki olvashatta az iskolaújságban.

Trencsényi László



Postafiók 100

Kedves Barátaim!

Emlékeztek még az őzikés levélre? Szeptemberben írtam róla. Azóta többen elmeséltétek, hogyan gondozzátok kisállataitokat.

„Olvastam a Kisdobosban Kramarics Zsolt levelét. Én is nagyon örülnék, ha kaphatnék egy őzgidát. Ha beteg lenne, szívesen gondoznám. Mikor meggyógyult, kivinném az erdőbe, visszaszoktatnám természetes környezetébe. Ha kívánkozna, elengedném, hiszen az őzgida bármily kedves is nekem, vadon élő állat. A rabságot nem szereti, előbb-utóbb elpusztulna. Nekem három cicám és egy kutyám van. Ezek háziállatok, szeretnek játszani. Szívesen fogadják, ha gondozom őket. A kutyámat még tanítani is lehet. Már tud pacsit adni és cukrot kérni. Van olyan pajtásom, aki aranyhörcsögöt nevel. A szomszédunkban pedig pintyet tartanak." **Marton Marianna** Aszód, Nyár u. 4. 2170)

Bizony a macska és a kutya évezredek óta hűséges társai az embernek. Legélvezetesebben Konrad Lorenz írt róluk a „Salamon király gyűrűje" és az „Ember és kutya" című regényeiben. Olvassátok el mindkettőt! Hűségről, barátságról, állatokról bizonyára ti is írtatok már fogalmazást. Olvassátok csak „A titokzatos ládika" című írást!

„Az asztalon állt egy ládika. Odamentünk hozzá és elkezdtük vizsgálgatni. Miközben nézegettük, véletlenül leesett. Alatta egy kis kulcsot találtunk. Kipróbáltuk, nyitja-e a ládikát. A kulcs éppen beleillett a zárba. Felnyílt a láda fedele és egy kígyó nézett ki belőle. Menekülni akartunk, de a kígyó megszólalt: — Köszönöm, hogy kiszabadítottatok! Jótett helyébe jót várjatok! Itt van ez a síp. Ha bajban lesztek, fújjatok bele és én segítek. Én ugyanis a kígyók királya vagyok. Telt-múlt az idő. Egyszer az erdőben találtunk egy kismadarat, amelyik kiesett a fészkéből. Mivel nem tudtunk fára mászni, belefújtunk a sípba. Megjelent a kígyó, és a kismadarat felrakta a fészkébe. Máskor a folyóparton sétáltunk, amikor megláttunk egy sünit vergődni a vízben. Egyikünk sem tudott úszni, megint a sípba fújtunk. Jótevőnk segített a sünön is. Sajnos a sípunkat elvesztettük. Azóta nem tudjuk hívni a kígyókirályt. De bajba jutott társainkon segítünk." **Horváth Imre** Győr, Petőfi Sándor Általános Iskola, Kisdobos u. 1—5. 9012)

Úgy érzem, a negyedikes Imre nagyon fontos dolgot fogalmazott meg. Az igazi barátság néha áldozattal jár. Ezért volt furcsa nekem Anikó levele, bár amiről ír, nem ismeretlen előttetek sem.

„Sok barátnőm van, mindegyiket szeretem. De nagyon nehéz több gyerekkel barátkozni úgy, hogy ne legyen valaki sértődött mindig. Én pedig egyiket sem szeretném elveszíteni. Dorka! Írd meg, hogyan oldanád meg ezt a problémát." **Fodor Anikó** Budapest, Rákóczi u. 31. 1191)

Segítsünk Anikónak! Ti milyen tanácsokat adnátok neki? (Gondoljatok közben Imre levelére is.)

Szegedről érkezett egy ügyes naptár-ötlet. Készítőjével, Németh Gabriellával együtt köszöntünk benneteket az új esztendőben. Mindjárt hadd javasoljuk az egyik ősi összejövetel témájául: tervezzetek naptárokat. A legjobbnak értékelt munkákat juttassátok el szerkesztőségünknek. Jutalmat nyerhetnek készítői.

Közeleg a farsang. Tudom, gondolatban már voltatok manók, űrhajósok, boszorkányok..., de egyik sem volt az igazi, ugye? Mindig az a jobb, amit a többiek találnak ki. Megpróbálunk súgni. Képünkön a monori iskolások jelmez-ötleteit láthatjátok. Jó mulatást kívánunk!

A kérdéseimre várom válaszaitokat. Szeretettel üdvözöl benneteket a szerkesztőség nevében:

Dobos Dorka



Káldi János

Szánkózás

A télidő az igazi.
Dúdol a szél altatóan.
Elvész, süllyed lassan a táj.
Falu, város nyakig hóban.

Vakító a lanka, lejtő.
Tejszínfehér, mint az álom.
A télidő az igazi.
Hó a tornyon. S minden ágon.

Veszem én is kicsi szánom.
Vígan, hévvel nekivágok.
Meg nem állok kilenc hétig.
Végigsiklom a világot.

Fotó: Nagy Gy. György



A túrabakancsról

Bizonyára te is megcsodáltad már az „igazi" hátizsákos turisták felszerelését. A természetjáróknak talán legjellemzőbb, legfontosabb felszerelési tárgya, szinte jelképe a bakancs. Több úttörőcsapatban bakancsos szakkör, klub fogja össze a kiránduló, túrázó pajtásokat. A bakancs gyakran díszeleg természetbarát egyesületek jelvényében.

Miért ez a megkülönböztetett figyelem? Mert kirándulás közben a lábunkra van talán legnagyobb szükségünk. Mindent meg kell tennünk azért, hogy a hosszú kilométereken át tartó gyaloglást jól bírjuk.

Milyen a megfelelő lábbeli? Kényelmes, jól tartja a lábunkat, és biztonságossá teszi a járást lejtős, csúszós terepen is.

Sokféle cipő látható a kirándulók lábán. Például tornacipő. Ez egészségtelen. Gumicipőben nem szellőzik a láb, megizzad, viszketéssel járó bőrbetegségek veszélye fenyeget. Még a melegebb évszakokban is a zárt, bőrből készült, könnyű túrabakancsot ajánljuk. Amikor pedig beköszöntenek az esős, havas hónapok, a túrafelszerelés legfontosabb darabja: a vastag bőrű, recés talpú túrabakancs.

Ennek méretét úgy válasszuk meg, hogy egy pár pamut, és egy vastag, nedvszívó gyapjúzoknit is fel tudjunk húzni a lábunkra. A zoknik puha ágyában nyugvó lábunkat így nem fenyegeti a kidörzsölés, hólyagosodás veszélye. Az izzadás megelőzése végett ped-hintőporral dörzsöljük be a lábfejet, a lábujjak közét és a talpunkat. (Még egy jó tanács: túra előtt ne vágjátok le a lábujjatokról a körmöt, mert lejtőn lefelé haladva a láb előrecsúszik a cipőben és megnyomódik a lábujjak érzékeny vége).

Ha menet közben úgy érzitek, hogy meggyűrődött a zoknitok vagy apró kavics került a cipőbe, azonnal jelezzétek a túravezetőnek. Idejében előzzétek meg a bajt. Ilyenkor nyugodtan le kell ülni, kibontani a cipőt és megigazítani a zoknit, kidobni a követ, fadarabot stb.

A vizes, havas utakon legnagyobb veszély a lábbeli átázása. Ezt úgy előzhetjük meg, hogy a megtisztított túracipőt a kirándulás előtti napon alaposan bekenjük bőrolajjal vagy BAGAROL-lal.

A nedvességtől óvja cipőnket és nadrágszárunkat a lábvédő huzat, amelyet vízhatlan műanyagból készítenek, és mint egy zoknit húzunk fel a bakancsunkra, illetve az alsó lábszárra.

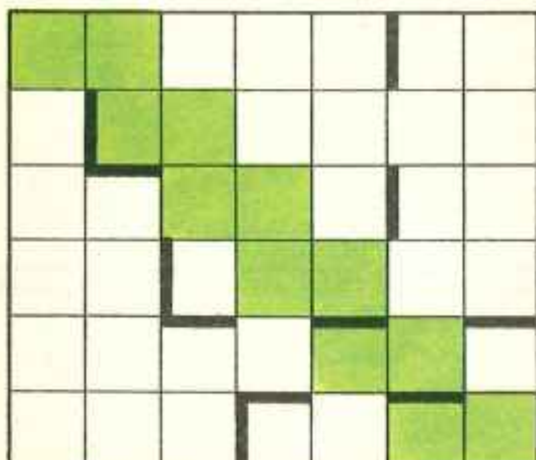
A havas, jeges utakat járva régebben szöges bakancsot viseltek. Ma ötletes, talpra csatolható, szeges fémpántokat készítenek — főleg házi barkácsolók —, hogy a járást biztonságosabbá tegyék. Ezeket csattal, illetve bőr vagy gumipántokkal erősítik fel a bakancs talpára. A fémpántok elkészítésére kérjétek meg az ügyeskezű felnőtteket.

A túra befejezése után — bármilyen fáradtak vagytok — tisztítsátok meg a bakancsot. Száraz időben ez csak a por gyors letörléséből áll. Ha viszont sáros utakon jártatok, akkor vödörben mossátok le a bakancsot és tömjétek jól ki valamilyen nedvszívó anyaggal, például újságpapírral. Ne tegyétek a cipőt kályha tetejére, radiátorra, mert a gyors száradás következtében összezsugorodik!

A lassan kiszikkadt, megszáradt cipőt lehet bekenni az előbb említett kenőccsel és ezután végleges helyére tehetjük — a következő túráig.

Tóth József

JANUÁRI FEJTÖRŐ



Lóugrás szerint

olvassátok össze a betűket a színes négyszögből elindulva.

T	N	Á	Y
K	T	P	R
A	Á	A	R

Keresztrejtvény

Írjátok be a megfejtéseket, majd olvassátok össze a színes négyszögekbe eső betűket. Munkácsy Mihály egyik híres festményének a címét kapjátok. Ezt kell beküldeni a keresztrejtvényből.
eloldoz, recseg, zsemle, sehol, csehi, bordó, rőzse, eladó, siló, zseb, Jenő, emír, meló, gól, de, al, zö, öz, em, ol, si

Csempe

22 darab, az 1. rajzon látható csempénk van. Rakjuk ki vele a mellékelt ábrán adott területet úgy, hogy a negyedkörök mindig csatlakozzanak egymáshoz (pl. a 2. rajzon látható módon) és egyetlen, folytonos vonalat alkossanak.



1.



2.



Egy kis matematika

A négyzetrácsba valamilyen rendszer szerint számokat kezdtünk írni. Milyen szám kerül a legutolsó négyzetbe?

1	2	4	7	11
16	22	29		
				?

A rejtvények megfejtéseit január 26-ig juttassátok el nyílt levelezőlapon szerkesztőségünkbe! Cím: Budapest, Postafiók 100 1502

Békés megyei menyasszonyláda

A láda kiterített rajzát vágjátok körül. A szaggatott vonalak mentén hajtogassátok be az oldalfalakat és a tetőt. A pettyes nyelveket kenjétek be ragasztóval és a nyilak is mutatják, melyik oldalhoz illesszétek. A láda fedele akkor lesz csukható, ha a kiálló széleit behajtogatjátok és itt is a pettyes nyelvecske segítségével a széleket leragasztjátok, természetesen belül. A láda két oldalára tegyétek fel a „fogót" is. Vágjátok ki a két szürke ábrát, és abból a két fehér foltot. Hajtsátok félbe és ragasszátok a láda két oldalára az X jelzésekre. Hátra van még a láda négy kockalába. Mindegyiket vágjátok körül, hajtogassátok kocka alakúra és a pettyes szegélyeken ragasszátok meg. A kész kockákat száradás után a piros kör jelzésekre illesztve ragasszátok a láda fenekére.

Babaruha szabásminták

A képen látható szabásmintákat készitsétek el a saját babátok alakjára. Mérjétek meg a baba csípőbőségét, osszátok el kettővel. Így centiméterben megkapjátok a szoknya, a blúz és a kabát csípőbőségének a felét.

A blúz szabásrajza alapján számoljátok ki, hány négyzetet ér a csípőméret fele. A méretet (centiméterben) osszátok el a négyzetek számával (6-tal), így megtudjátok, hogy egy négyzet hány centiméternek felel meg. Ezután készítsétek el a hálózatot, és rajzoljátok át a mintát. A ruhaanyagokból a szabásrajzok alapján 2-2 db mintát kell kivágni.

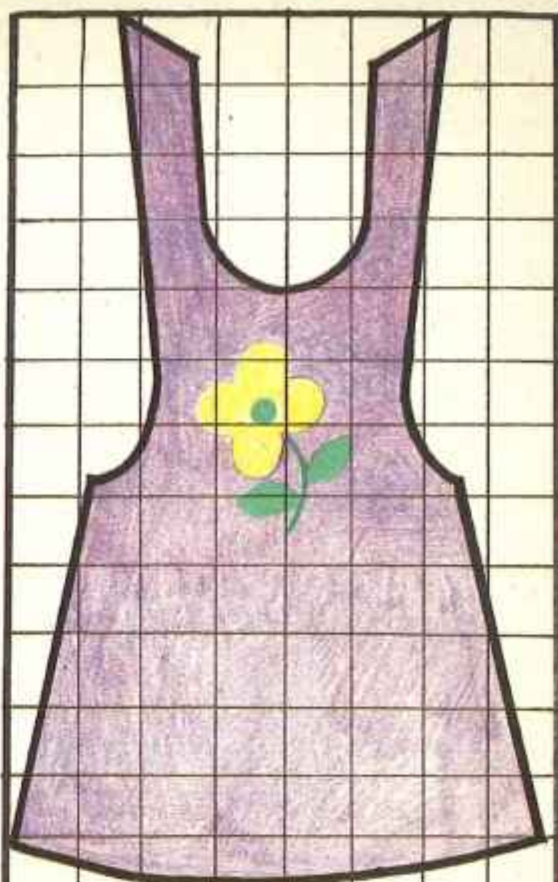
A kötényszoknyát vállon kell megkötni. Díszítése lehet zsinór, csipke, hímzés.

A blúz hátul végig kivágott, így könnyen ráadhatod a babára (nyakán hátul egy patenttal összefoghatod).

A kabátot elöl, középen vágd végig. A nyakát ki is hajthatod és két gombbal levarrhatod. Díszítése legyen összhangban a szoknya díszítésével.

Szabó M. Katalin

1. ÁBRA

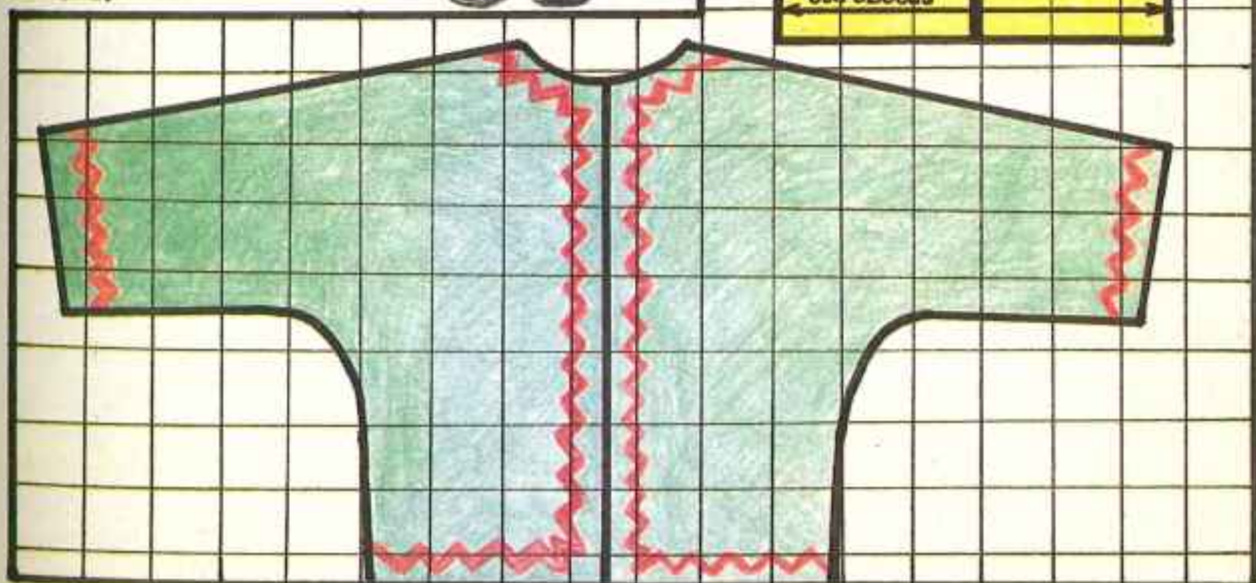


2. ÁBRA





3. ÁBRA



A KÉK KERÍTÉS

Van valahol egy kék kerítés, amelyik szereti, ha rajzolgatnak rá...



Réka új órát kapott. Elhatározta, hogy ezentúl pontos lesz. – Elszaladok karate-edzésre. Kérlek, Körmi, vigyázz egy óra hosszat az új zsákomra!



Elmúlt egy óra, két óra, de Réka nem jött vissza. Körmi töprengett. – Mit csináljak ezzel a zsákkal? Haza kell mennem! El kell rejtenem.





Réka szörnyű dühbe gurult. – Hogy vigyázhatna egy zsákra egy hóember? Persze hogy ellopta valaki! – és mérgében feldöntötte a hóembert.



Bence épp arra járt. – Nézd, Réka, valami van a hó alatt! – Megtalálták az eltűnt zsákot. – Hát ezért volt olyan kövér az a hóember!



Réka elszégyellte magát. Újra felépítette a hóembert, és elrejtett benne három narancsot. Körmi egy perc alatt meg is találta...

Marék Veronika